

El què i el per què de la guerra

written by Josep M. Boixareu Vilaplana | 1 de març de 2022

La gent del carrer voldria saber el què i el perquè de la guerra. Ara en tenim una que atrau les mirades de tot el món, però no és l'única; n'hi ha al Sudan, a Somàlia i a tot Orient i Occident. Què és, sinó, l'esquerda creixent entre rics i pobres? Qui atia les guerres, la guerra? La meva resposta, al final. Respostes parcials serien els interessos geoestratègics i econòmics, guerres de religió, l'imperialisme d'alguns països, el poder! Darrere d'aquestes respostes parcials hi hauria els fabricants d'armes, els traficants i els comissionistes. En coneixeu algun?

L'actual guerra a Ucraïna pot tenir una barreja de totes aquestes raons i més. El diplomàtic català Eugeni Bregolat, ha estat ambaixador d'Espanya a Indonèsia, Canadà, Xina, Andorra i Rússia! Deia en una recent entrevista a *VilaWeb* que a Rússia se l'ha tractada molt malament. Creu que l'ampliació de l'OTAN cap a l'est ha estat un greu error i que explica part del conflicte actual. Naturalment, alhora condemna la invasió d'Ucraïna per part de Putin. Sembla que en els tant esmentats Tractats de Minsk, en els quals van participar Alemanya, França, Rússia i Ucraïna, es va acordar que totes les regions d'una Ucraïna federal, amb constitució canviada, amb les regions de Donetsk incloses, tindrien amplis poders, inclòs el de vetar l'ingrés d'Ucraïna en organismes internacional com ara l'OTAN. Això era l'any 2014 i els ucraïnesos diuen que llavors estaven sota la pressió de Rússia que estava guanyant la guerra. Els russos argumenten que com que no s'apliquen els acords de Minsk, tiren endavant.

Creieu que si s'haguessin aplicat els acords de Minsk, Putin no s'hauria mogut cap a Ucraïna? Els acords s'han de respectar, però no es pot ser un ingenu davant d'un exagent

del KGB sense escrúpols, que empresona, tortura i enverina periodistes i rivals polítics. Em sembla que el "currículum" de Putin parla per si mateix. Ucraïna ha format part durant segles de l'imperi rus sent, podríem dir, la joia de la corona. Això és tan cert com que Ucraïna té una identitat pròpia i, per tant, té dret a l'autodeterminació i a ser un estat independent d'acord amb la Declaració Universal dels Drets Humans. Us sona? Els homes i dones ucraïnesos de qualsevol professió o activitat agafen les armes contra l'invasor perquè tenen sentit de pàtria.

Si canviem el punt d'observació i ens posen al lloc de Rússia, veurem com aquesta i els seus poders fàctics s'estan adonant de la pujança d'Occident per un cantó i de la Xina per un altre. Rússia ha crescut però no al ritme de les grans potències que l'envolten. Malgrat l'armament nuclear, el seu posicionament a l'espai i tot el seu avenç científic i tecnològic va al darrere dels Estats Units i de la Xina. Rússia encara és un país on gran part de la gent és pobra i els habitants han estat i estan sotmesos al poder despòtic dels seus dirigents, siguin els Tsars, els Soviètics o Putin. L'Estat rus, com altres estats, no representa el seu poble.

No obstant això, els dirigents de Rússia sempre han tingut ínfulas imperialistes tal com les té Putin. Qui ha trobat excuses per destapar el seu afany imperialista i Occident les hi ha posat en safata. No tan sols és l'imperialisme el que empeny Putin a la guerra contra Ucraïna, sinó també les grans riqueses naturals i industrials que aquest país posseeix. Rússia es va endur d'Ucraïna el seu arsenal nuclear, una mostra més de les seves intencions. En canvi, els soviètics li van construir la central nuclear de Txernòbil, lluny de Moscou, tan a prop de Kíev com van poder i tan mal feta com van saber. El poder rus vol Ucraïna però no l'estima. També us sona, oi?

Com acabarà la guerra de Rússia contra Ucraïna? Tan de bo sigui aviat, però no soc gaire optimista. No crec que a Rússia

li interressi dessagnar-se, però cal tenir en compte un cop més que Putin és un exagent del KGB, els serveis secrets de l'ex-Unió Soviètica, i és més competent fent tripijocs que governant. En el seu moment ja va posar un sicari seu al cap del govern d'Ucraïna; ho tornarà a fer ara? Del que estic segur és que ho intentarà i ho intentarà abans que les preteses "grans" sancions econòmiques occidentals li facin mal. En qualsevol cas, qui patiria les sancions seria el poble rus, com passa sempre que hi ha sancions econòmiques contra qualsevol país. Els oligarques sempre tenen el plat a taula i els poders fàctics occidentals aplicaran sancions fins al límit que no els afecti a ells. No hi ha un pam de net.

Fins aquí hem vist una cara de què és la guerra, en aquest cas concretada en la desgraciada Ucraïna. Però, en el fons, quin és el perquè del flagell de la guerra?

Aquests dies ha circulat per les xarxes socials una frase de la gran pedagoga Maria Montessori: "Tothom parla de pau, però ningú no educa per la pau, la gent educa per a la competència i aquest és el principi de qualsevol guerra. Quan eduquem per cooperar i ser solidaris els uns amb els altres aquell dia estarem educant per la pau". Amb això no crec que Montessori volgués dir que s'havia d'eliminar la competència en l'esport o en el mercat. Es tracta de practicar una competència noble que ens permeti superar-nos a nosaltres mateixos, no als demés. Això suposa respecte pel que pot ser un adversari però no un enemic. La competició noble és aquella que no posa traves il·lícites al company de cursa o no utilitza pràctiques no ètiques amb el competidor del mercat. En els camps que cada vegada domino menys de la macro i microeconomia crec que el creixement sense límits ens durà al fracàs del sistema de lliure mercat. L'infinit no és cosa d'aquest món.

En el camp de l'educació, l'ensenyament per competències, que ara està de moda, dona lloc a males interpretacions i s'hauria de canviar el llenguatge; sense coneixement no hi ha "competència" i sense col·laboració i solidaritat no hi ha

progrés humà ni social i ens veiem abocats a la confrontació, a la guerra de la qual només en surten beneficiats els oligarques, els egoistes i la bretxa entre pobres i rics s'eixampla com s'eixampla la bretxa entre pobles i entre persones que cada vegada esdevenen menys humanes. Està en joc el futur de la humanitat en el sentit personal i global.